

Instead of an Introduction

The notion *quality* can be tasted to the better dregs only by those who have experienced the socialist-realist pathos of the word and also co-existed with it during the agonizing pulsation of five-year plans. The word *quality* in one large, partly-decayed section of the world gaped at everybody from the slogans on the house fronts and from the «demonstration» banners. In small letters it leapt to the eye in the history books. The apotheosis of its abstraction was embodied in the absurd design of *quality sign*.

This seemingly faultless internationalism in the Soviet mythology acquires a new additional meaning which can be likened to the fig leaf of the naked king. This word noticed in old newspapers and photos reminds of hopelessly drunk daily life, babble of Brezhnev's speeches and...fear – sharp as the censor's knout. It is one word among the many with similiary odious connotations... Is it necessary to dig it out from the garbage lot of the defunct meanings and to process and to evaluate it in **such a way** – by artistic devices? When you leaf through this catalogue, do you have an impression that this show was conceived as a belated commentary on Soviet signs, symbols and myths? I can assure you that this exhibition was carefully prepared as an art event which in the case of success would turn into a culture fact. This exhibition is a placid, inobtrusive act of freedom on the part of artists who by their art try to give utterance not only to quick-minded their egos, their reminiscences and neuroses. These artists are not the «typical» intellectuals which take responsibility for **everything** and imagine that can evaluate **everything**. That's why their work is not a trivial paraphrase on the idiocy of the gone times, because there is no need for them to iterate the shallowish exercises of Russian sotsart. You notice that Leonards Laganovskis has painted his *End of a Film* against the background of twilight on the Red Square. It can be assumed that he has written the ending inscription not only to socialism, sots-realism but to sotsart, too.

These artists in this exhibition are united by the attitude towards the multiplicity of visual expressions of cultural space. They show that perception occurs upon simultaneous interation between different levels. Its subconscious layers overlap with the conscious individual mythology which with difficulty can escape being situated within the domain of an ideology. With difficulty, but it is not impossible. The title of the exhibition is *Quality'92*. This it is not fixation of the past, but a topical view. I named it an act of freedom, for I hope that this exhibition will help understand that freedom is responsibility comprehension, reaseless efforts of understanding. We create it when new ideology (ideologies) is being formed, when novel myths start to operate in this country – communication, audiovisuality, national, political and other myths. When instead of the word *quality* other words, probably, become odious. There is certain confidence and hope that people in the country won't suffer, but who can tell if **Language** won't suffer? **Language** as a text which generates texts... The artists in this exhibition do not ask the question where God is and where Devil is. They simply show that this life must be managed by each person on himself and that an artist in his work must treat it by artistic means. We leave it at your discretion to judge about correspondence of each art work to «artistic demands», but we hope to reach agreement on one point, namely, ewery evil is trite. Here, in the Exhibition Hall *Latvia*, we tried to avoid triteness, that's why at the beginning of this short introduction I took the liberty to utter hopes that *Quality'92* will turn into an event of our cultural life, too. Possibly, the awareness of it will come only afterwards.

Helēna Demakova

Translation from Latvian by Normunds Pukjans

Ievada vietā

Jēdzienu *kvalitātes* līdz mielēm izgaršos tikai tie, kuri ir līdzdživojuši un arī sadzīvojuši ar šī vārda socreālistisko patosu piecgažu agoniskā pulsācijā. Vārds *kvalitāte* vienā lielā, pussabrukusā pasaules daļā cilvēkus uzlūkoja no lozungiem uz namu fasādēm un «demonstrāciju» transparentiem. Maziem burtiem tas par sevi nemitīgi atgādināja vēstures mācību grāmatās. Tā abstrakcijas apoteoze iemiesojās *kvalitātes zīmes* absurdajā dizainā.

Šis šķietami nevainojamais internacionālisms padomju mitoloģijā ieguva jaunu papildnozīmi, kas pielīdzināma plikā karaļa viģes lapai. Šis vārds, ieraudzīts vecās avizēs un fotogrāfijās, atsauc atmiņā bezcerīgi alkoholizēto pelēcību, Brežņeva runas šļupstus un ... bailes, asas kā cenzūras pātaga. Tas ir vārds starp citiem līdzīgi sakompromitētiem vārdiem... Vai tas būtu izrokams no mironīgo nozīmju izgāztuves un apstrādājams un izvērtējams **šādi** – ar mākslinieciskiem paņēmieniem? Vai šķirstot katalogu Jums radīsies iespaids, ka šī izstāde ir bijusi iecerēta kā novēlots komentārs padomju zīmēm, simboliem un mitiem?

Varu jums apgalvot, ka šī izstāde tika rūpīgi gatavota kā mākslas notikums, kas izdošanās gadījumā pārvērstos arī par kultūras faktu. Šī izstāde ir kluss inteliģentu mākslinieku brīvības akts, kuri ar savu mākslu cenšas pateikt ko vairāk nekā tikai savu «es» savās atmiņās un neirozēs. Šie mākslinieki nav «tipiski» intelektuāļi, kuri atbild par **visu** un iedomājas, ka var izvērtēt **visu**. Tādēļ viņu darbi nav banāla parafrāze par izbijušo laiku idiotiju, jo kādēļ gan viņiem atkārtot krievu socarta patukšos vingrinājumus? Jūs redzat, ka Leonards Laganovskis ir uzgleznojis *Filmas beigas* uz Sarkanā laukuma mijkrēšļa fona. Var nojaust, ka viņš uzraksta beigu titrus ne vien sociālismam, socreālismam, bet arī socartam.

Šos māksliniekus vieno attieksme pret kultūras telpas vizuālo izpausmju daudzslāņainību. Viņi parāda, ka uztvere risinās, vienlaicīgi mijiedarbojoties daudziem līmeņiem. Tas zemapziņas slāņi pārklājas ar apzināto individuālo mitoloģiju, kurai ir grūti neatrasties noteiktas ideoloģijas laukā. Grūti, bet ne neiespējami.

Izstādes nosaukums ir *Kvalitāte'92*. Tātad tā nav pagājības fiksācija, bet aktuāls skatījums. To apzīmēju kā brīvības aktu, jo ceru, ka šī izstāde ļaus saprast, ka brīvība ir atbildība, izpratne, nemitīgs izprašanas darbs. To veidojam jaunas ideoloģijas (ideoloģiju) tapšanas laikā, kad šajā zemē sāks darboties jauni miti – komunikācijas un audiovizualitātes, nacionālie, politiskie un citi miti. Kad vārda *kvalitāte* vietā, iespējams, tiks sakompromitēti citi vārdi. Ir paļāvība un cerība, ka cilvēki vairs šajā zemē necietīs, bet vai necietīs **Valoda? Valoda** – kā teksts, kurš rada tekstu...

Šīs izstādes mākslinieki nevaicā, kur ir Dievs un kur ir Velns. Viņi parāda, ka ar šo dzīvi jāprot tikt galā katram pašam un ka māksliniekam savā darbā ar to ir jāapietas ar mākslinieciskiem līdzekļiem. Mēs jums, protams, atvēlam diskutēt par ikviena mākslas darba atbilstību «mākslinieciskumam», taču, cerams, par vienu gan, – par to, ka ikviens ļaunums ir banāls. Te, izstāžu zālē *Latvija*, centāties maksimāli izvairīties no banalitātes, un tādēļ šī isā ievada sākumā iedrošinājos izteikt cerību, ka *Kvalitāte'92* kļūs arī par mūsu kultūras dzīves notikumu. Iespējams, ka apzinātu krietni vēlāk.

Helēna Demakova